

Ефемероїди флори України

Спільнота «Флора України»

Державний природознавчий музей НАН України

Карпатський біосферний заповідник

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуща»

Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України

Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Національний природний парк «Хотинський»

Луганський природний заповідник НАН України

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Херсонський державний університет

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Національний природний парк «Бузький гард»

Українська природоохоронна група (UNCG)

Українське ботанічне товариство

Ефемероїди флори України

Атлас-довідник

УДК 582:581.5(477)(084.4)
ББК 28.58
Е 90

Ефемероїди флори України. Атлас-довідник / Глеб Р., Безсмертна О., Новіков А., Шиндер О., Куземко А., Бондаренко Г., Вашеняк Ю., Волуца О., Гузь Г., Данько Г., Захарова М., Калашнік К., Мойсієнко І., Пашкевич Н., Спрягайло О., Ширяєва Д. – Київ: Паливода А.В., 2022. – 173 с.

ISBN 978-966-437-653-9

Науково-популярне видання присвячене ефемероїдам флори України. В атласі наведено інформацію щодо біології, поширення та охорони видів із коротким весняним або осіннім періодом розвитку та довгим періодом спокою. Ефемероїди згруповано відповідно до кольору оцвіттини: білий, рожево-бузково-фіолетовий, жовтий, зелений, червоний та блакитно-синій. У книзі є поєднання якісних світлин та описів рослин із акцентом на діагностичні ознаки.

Книга може бути корисною не тільки і не стільки професійним ботанікам, а у першу чергу читачам, які закохані у природу.

Ephemeroïds of the flora of Ukraine. Atlas-guide / Gleb R., Bezsmertnta O., Novikov A., Shnyder O., Kuzemko A., Bondarenko G., Vasheniak Y., Volutza O., Guz G., Danko H., Zakharova M., Kalashnik K., Moisienko I., Pashkevych N., Sprigailo O., Shyryaeva D. – Kyiv: Palyvoda A.V., 2022. – 173 p.

ISBN 978-966-437-653-9

This is a popular science publication dedicated to ephemeroïds of the Ukrainian flora. The atlas contains information on the biology, distribution, and conservation of the ephemeroïd plant species. The book describes the life specificity of the plants with short spring or autumn vegetation periods and long-dormant periods. All the plants are grouped according to their perianth color: white, pink-purple-violet, yellow, green, red, and blue. The book combines high-quality photographs and detailed descriptions of the plants' diagnostic features.

The book can be helpful for professional botanists and people wondering about nature.

Рецензенти:

доктор біологічних наук, **Буджак Василь Васильович**
доктор біологічних наук, **Панченко Сергій Михайлович**
кандидат біологічних наук, **Кузярін Олександр Тимофійович**

Рекомендовано до друку вченою радою Державного природознавчого музею НАН України (протокол № 6 від 3 серпня 2022 р.).

Автори ілюстрацій:

Apostolou Stavros, Bauret Lucie, Fahr Jakob, Łubian Agnieszka, Rikkinen Jouko, Rukšāns Jānis, Steiner Attila, Ziarnek Krzysztof, Асатрян Анна, Баранський Олександр, Безсмертна Олеся, Бенгус Юрій, Бондаренко Георгій, Василюк Олексій, Волуца Олена, Гендов В'ячеслав, Глеб Руслан, Гузь Галина, Давидов Денис, Давидова Анастасія, Захарова Марина, Зубов Дмитро, Калашнік Катерина, Качалова Ольга, Красиленко Юлія, Куземко Анна, Леонтьєв Дмитро, Лоя Влоста, Мамчик Олена, Манюк Вадим, Мішустін Руслан, Мойсієнко Іван, Несин Юрій, Пархоменко Максим, Манюк Вадим, Пашкевич Наталія, Перегрим Микита, Погадаєв Богдан, Прошкіна Дарія, Спрягайло Олександр, Токарюк Алла, Шиндер Олександр, Ширяєва Дарія.

© Автори нарисів, 2022

ISBN 978-966-437-653-9

© Автори ілюстрацій, 2022

Зміст

Вступне слово	5
Короткий морфологічний словник	11
Анемона дібровна (<i>Anemone nemorosa</i> L.)	22
Білоцвіт весняний (<i>Leucojum vernum</i> L.)	26
Валеріана бульбиста (<i>Valeriana tuberosa</i> L.)	28
Підсніжник білосніжний (<i>Galanthus nivalis</i> L.)	32
Пізноцвіт трилистий (<i>Colchicum triphyllum</i> Kunze)	36
Рястка відігнута (<i>Ornithogalum refractum</i> Kit. ex Schltdl.)	38
Рястка гірська (<i>Ornithogalum oreoides</i> Zahar.)	40
Рястка Коха (<i>Ornithogalum kochii</i> Parl.)	44
Тюльпан двоквітковий (<i>Tulipa biflora</i> Pall.)	48
Шафран сітчастий (<i>Crocus reticulatus</i> Steven ex Adam)	52
Брандушка різнобарвна (<i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker Gawl.) Spreng.)	56
Еритроній собачий зуб (<i>Erythronium dens-canis</i> L.)	58
Пізноцвіт осінній (<i>Colchicum autumnale</i> L.)	60
Пізноцвіт піщаний (<i>Colchicum arenarium</i> Waldst. & Kit.)	62
Проліска осіння (<i>Prospero autumnale</i> (L.) Speta)	64
Ряст щільний (<i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv.)	66
Ряст порожнистий (<i>Corydalis cava</i> (L.) Schw. & Körte)	70
Цикламен косий (<i>Cyclamen coum</i> Mill.)	74
Рябчик шаховий (<i>Fritillaria meleagris</i> L.)	78
Тюльпан запашний (<i>Tulipa suaveolens</i> Roth)	84
Чередник чотириостюковий (<i>Rindera tetraspis</i> Pall.)	88
Анемона жовтецева (<i>Anemone ranunculoides</i> L.)	90
Зірочки богемські (<i>Gagea bohemica</i> Woronow ex Grossh.)	94
Зірочки жовті (<i>Gagea lutea</i> (L.) Ker Gawl.)	96
Зірочки Ліотарда (<i>Gagea liotardii</i> (Sternb.) Schult. & Schult. f.)	100
Зірочки скісні (<i>Gagea transversalis</i> (Pall.) Steven.)	104
Зірочки сумнівні (<i>Gagea dubia</i> A. Terracc.)	112
Оставник одеський (<i>Gymnospermium odessanum</i> (DC.) Takht.)	116

Пшінка весняна (<i>Ficaria verna</i> Huds.)	118
Тюльпан Біберштейна (<i>Tulipa biebersteiniana</i> Schult. & Schult. f. s.l.)	122
Шафран вузьколистий (<i>Crocus angustifolius</i> Weston)	128
Штернбергія пізньоцвітова (<i>Sternbergia colchiciflora</i> Waldst. & Kit.)	132
Адокса мускусна (<i>Adoxa moschatellina</i> L.)	134
Гадюча цибулька гроноподібна (<i>Muscari botryoides</i> (L.) Mill.)	136
Гадюча цибулька занедбана (<i>Muscari neglectum</i> Guss. ex Ten.)	140
Гіацинтик блідий (<i>Hyacinthella leucophaea</i> (K. Koch) Schur)	142
Проліска дволиста (<i>Scilla bifolia</i> L.)	146
Проліска сибірська (<i>Scilla siberica</i> Haw.)	148
Шафран банатський (<i>Crocus banaticus</i> J. Gay)	150
Шафран Гейфеля (<i>Crocus heuffelianus</i> Herb.)	154
Шафран Пурія (<i>Crocus puringii</i> Rukšāns)	158
Перелік видів рослин, які згадуються у книзі	162
Використані джерела	165

Вступне слово

Спільнота «Флора України»

«Флора України» (спільнота в мережі Facebook) – це інформаційний ресурс, що містить відомості про різноманіття рослин України, а також ботанічні та природоохоронні новини. Ініціатором створення цієї платформи у 2016 році став український ботанік Микита Перегрим.

На момент написання цього тексту сторінка «Флора України» містить фотоальбоми понад 2200 видів, що становить близько 40 % від усіх видів судинних рослин України. Серед них є світлини як рідкісних рослин з Червоної книги України та інших охоронних списків, так і широко розповсюджених трав, дерев та чагарників. Також представлені фотографії рослин, занесених до нас із інших регіонів світу (адвентивних рослин). Систематичне наповнення групи новою інформацією є цінним інструментом популяризації знань про рослини, особливо з огляду на недостатню кількість сучасних ілюстрованих довідників (атласів та визначників) про флору України.

Важливою частиною проекту є команда, яка здійснює його інформаційне наповнення. Якщо на початку існування сторінкою опікувалося лише декілька ботаніків, то зараз – це ціла команда експертів-модераторів із наукових, освітніх і природоохоронних установ різних регіонів України. Інтернет-спільнота «Флора України» нараховує більше 4400 підписників і їхнє число постійно збільшується.

Діяльність спільноти не обмежується публікацією фотоальбомів видів рослин. Сьогодні група «Флора України» стала платформою для спілкування професійних ботаніків та екологів, поширення новинок публіцистики, проведення та обговорення екологічних і природоохоронних заходів, експедицій. Серед учасників спільноти проводяться щомісячні конкурси фотографій, переможці яких отримують цінні призи, а фотографії з'являються на сторінках календарів, які виходять друком вже другий рік поспіль. Такий контент є цікавим не лише фахівцям, а й багатьом пересічним громадянам, які хочуть зазирнути за лаштунки наукового життя та дізнатися більше про те, що та як роблять професійні ботаніки у сучасному світі. У цьому полягає ще одна непомітна, але не менш важлива мета проекту: показати, що ботаніка – це цікаво, актуально і креативно.

Команда «Флори України» вже давно є не лише Фейсбук групою, а й спільнотою однодумців. Сьогодні ми вперше ділимося своїм досвідом та накопиченим фотоматеріалом в новому форматі, створивши ілюстроване видання «Ефемероїди флори України».

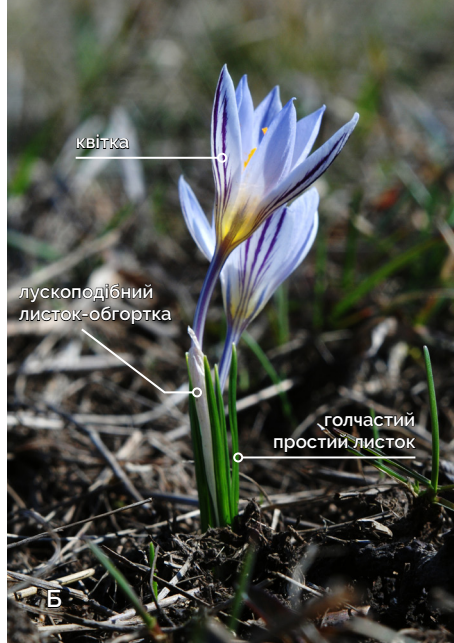
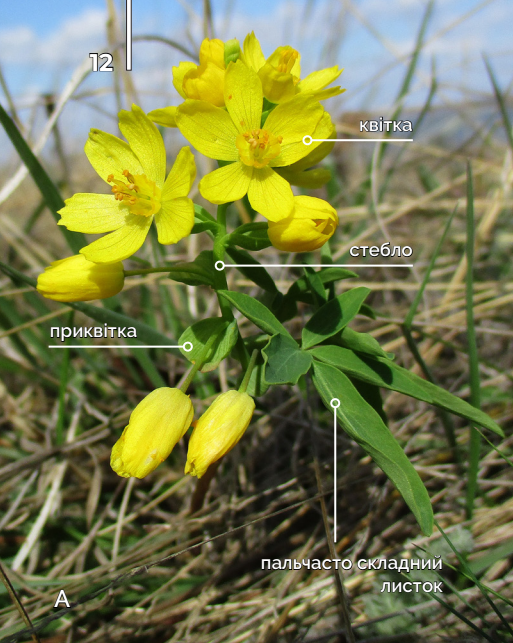

Рисунок 2. Загальна будова рослини: А – *Gymnospermium odessanum* (фото – Катерина Калашнік); Б – *Crocus reticulatus* (фото – Галина Гузь).

Рисунок 3. Деякі прості листки складної форми: А – трійчато розсічений листок *Valeriana tripteris* (фото – Руслан Глеб); Б – пірчато розсічений листок *Valeriana stolonifera* (фото – Дарія Ширяєва).

черешка та листової частини. При цьому листки поділяються на прості і складні (складаються з кількох дрібніших листочків, що розташовуються на спільному черешку). Навіть у межах однієї рослини листки можуть сильно відрізнятися, формуючи листові формації. Листки можуть бути зібрані у розетки при основі пагона або ж довільно розташовуватися на ньому. Частко листки є видозміненими відповідно до функціонального навантаження, яке вони виконують. Зокрема листки можуть бути лускоподібними або мати вигляд шипів і виконувати роль захисту тих чи інших органів. У багатьох ефемероїдів видозмінені листки – це луски цибулин, які запасують поживні речовини (Рис. 1–3, 10).

- **брунька** – це зародок пагона. Вегетативні бруньки є зародками пагонів, які не несуть на собі квіток. Генеративні бруньки – це зародки самих квіток або суцвіть. Квіткові бруньки часто називають бутонами або пуп'янками. (Рис. 4).

- **квітка** – це високоспеціалізований вкорочений пагін, на якому розміщуються генеративні структури – тичинки й маточки, здебільшого оточені оцвітиною. При цьому оцвітина може бути простою, себто складатися з однакових листочків або ж подвійною і складатися з чашечки та віночка. Чашечка, у свою чергу складається з чашолистків, а віночок – з пелюсток. Окрім того, квіткі часто мають різноманітні спеціалізовані утвори, які приваблюють запилювачів і безпосередньо сприяють запиленню, наприклад, нектарники. Будова квіткі часто є дуже складною і вимагає особливої уваги при аналізі (Рис. 1, 2, 4, 5).

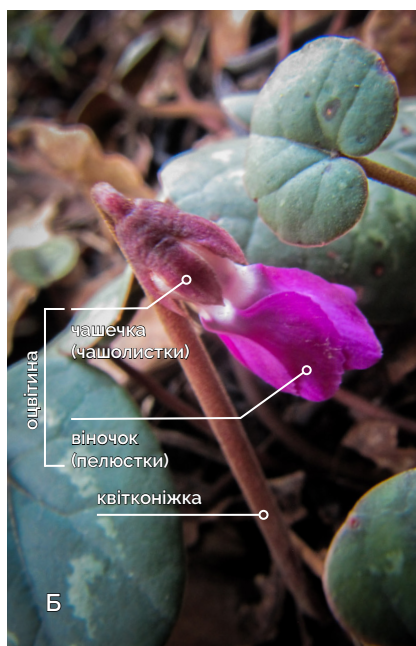

Рисунок 4. Будова квіткі з подвійною оцвітиною: А – *Rindera tetraspis* (фото – Катерина Калашнік); Б – *Cyclamen coum* (фото – Руслан Глеб).

6. Гібрид *Anemone nemorosa* × *Anemone ranunculoides*

7. *Isopyrum thalictroides*

Білоцвіт весняний

Leucojum vernum L.

Синоніми: *Erinosma verna* (L.) Herb., *Galanthus vernus* (L.) All., *Nivaria verna* (L.) Moench, *Leucojum carpathicum* (Sims) Sweet

Родина: Амарилісові (Amaryllidaceae).

Народні назви: скороспілка весняна.

Охоронний статус: занесений до Червоної книги України як «неоцінений».

Поширення в Україні: в Україні цей вид представлений переважно у західних областях, зокрема трапляється на Закарпатті, у Карпатах та на Передкарпатті. Окремі локалітети виду також відомі з Малого Полісся, Північного Поділля та Розточчя.

Загальний ареал: первинний природний ареал виду центральноєвропейський, але внаслідок широкої інтродукції вид також поширився в Європі на Скандинавію та на Британські острови, у Північну Америку та Японію.

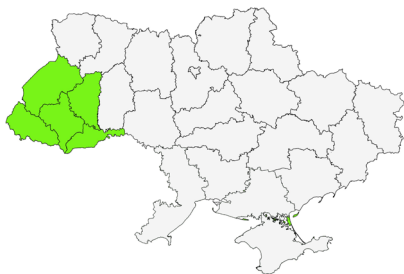
Умови місцезростання: геофіт, що переважно зростає у широколистяних лісах аж до верхньої межі гірського поясу (до 1400 м н.р.м.), але також трапляється у мішаних і хвойних лісах та на відкритих лучних ділянках. Невибагливий до субстрату і вологості, росте як на вологих, так і на відносно сухих бідних ґрунтах.

Короткий морфологічний опис: багаторічна трав'яна цибулинкова рослина до 30 см заввишки. Цибулина яйцеподібна, до 3 см у діаметрі, з численними м'ясистими білими коренями. Листки лінійчасті, до 15 см завдовжки, темно-зелені, за винятком обгорткового листка, зібрані в прикореневу розетку. Квітки виразні, актиноморфні, пониклі, розташовані переважно поодинокі. Однак часто рослини можуть мати дві, три чи навіть чотири квітки, що розташовані на одному довгому квітконосі. Водночас квітки розміщуються в пазухах криючого листка, що огортає цей квітконос. Оцвітина проста, дзвоникоподібна, біла. Кожен з листочків оцвітини має на кінчику жовту або зелену пляму. Плід – тригніздна соковита коробочка з численними дрібними (до 7 мм завдовжки) білуватими насінинами.

Цвіте у квітні–травні.

Додаткова інформація: у межах цього виду деякі дослідники виділяють два різновиди (інколи їх вважають підвидами) – *var. vernum* та *var. carpathicum* Sims. Останній, імовірно, є ендеміком Східних Карпат; відрізняється жовтими плямами на оцвітині, жовтим забарвленням верхівки стовпчика та двоквітковими суцвіттями). Також інколи виділяють третій різновид – *var. vagneri* Stapf, який відрізняється більшими загальними розмірами, двоквітковими суцвіттями (як у *var. carpathicum*) і зеленими плямами на кінчиках листочків оцвітини (як у *var. vernum*). Однак, доцільність виокремлення цих різновидів та їх поширення потребують додаткових досліджень.

Споріднені таксони: в Україні трапляється білоцвіт літній (*L. aestivum* L.), який також занесений до Червоної книги України. Цей вид цвіте дещо пізніше – у травні–

5. *Tulipa suaveolens* (плід)

6. *Tulipa suaveolens*

7. *Tulipa suaveolens*

8. *Tulipa suaveolens*

Чередник чотириостюковий

Rindera tetraspis Pall

Синоніми: *Rindera laevigata* Roem. & Schult., *Cynoglossum tetraspis* (Pall.) Greuter & Burdet, *Cynoglossum laevigatum* L., *Mattia laevigata* Schult.

Родина: Шпорстколисті (Boraginaceae).

Народні назви: чередник звичайний.

Охоронний статус: регіонально рідкісний вид у Дніпропетровській, Запорізькій і Херсонській областях.

Поширення в Україні: зрідка трапляється в південній частині Степу, а також у Криму поблизу Керчі.

Загальний ареал: євразійський степовий. Вид поширений у Східній Європі, а також Західній й Центральній Азії.

Умови місцезростання: ксеромезофіт, що полюбляє сухі степові угруповання.

Короткий морфологічний опис: багаторічна трав'яна кореневищна рослина заввишки до 40 см. Стебло прямостояче, галузисте у верхній частині, опушене. Прикореневі листки на довгих (до 10 см завдовжки) черешках, з продовгастими еліптичними або яйцеподібними листовими пластинками. Стеблові листки широколанцетовидні, безчерешкові, частково огортають стебло основами, інколи вийчасто опушені. Суцвіття складне волотеподібне. Квітки трубчасті, п'ятичленні, актиноморфні. Чашолистки при основі зрослі, густо опушені білими довгими волосками. Пелюстки також зрослі, мають фіолетове забарвлення. Плід складається з горішків з дископодібними виростами навколо кожного з них.

Цвіте в квітні–травні.

Споріднені таксони: на півдні Одеської області в Україні також трапляється інший степовий вид роду – чередник парасольковий (*R. umbellata* (Waldst. & Kit.) Bunge) із балканським типом ареалу. Його характерними особливостями є опушення всієї рослини, а також жовто-оранжеве забарвлення оцвітини і присутність червоних лускоподібних виростів віночка.

Літературні джерела: Доброчаєва, 1957; Clarke, 1977; Bigazzi et al., 2006.

Автор нарису: Андрій Новіков.

Автори ілюстрацій: Олеся Безсмертна (карта), Катерина Калашнік (1), Attila Steiner (2, 3).

6. *Crocus sativus*

7. *Crocus sativus*

8. *Crocus sativus*

Перелік видів рослин, які згадуються у книзі

Ефемероїди флори України, інформацію про які наведено у книзі

Адокса мускусна (*Adoxa moschatellina* L.)

Анемона дібровна (*Anemone nemorosa* L.)

Анемона жовтецева (*Anemone ranunculoides* L.)

Анемона дібровна × Анемона жовтецева (*Anemone nemorosa* × *Anemone ranunculoides*)

Білоцвіт весняний (*Leucojum vernum* L.)

Брандушка різнобарвна (*Bulbocodium versicolor* (Ker Gawl.) Spreng.) = Пізньоцвіт брандушковий
підвид різнобарвний (*Colchicum bulbocodium* subsp. *versicolor* (Ker Gawl.) K. Perss.)

Валеріана бульбиста (*Valeriana tuberosa* L.)

Гадюча цибулька гроноподібна (*Muscari botryoides* (L.) Mill.)

Гадюча цибулька занедбана (*Muscari botryoides* (L.) Mill.)

Гіацинтик білий (*Hyacinthella leucophaea* (K.Koch) Schur)

Гіацинтик Палласів (*Hyacinthella pallasiana* (Steven) Losinsk.)

Еритроній собачий зуб (*Erythronium dens-canis* L.)

Зірочки айпетринські (*Gagea aipetriensis* Levichev)

Зірочки Артемчука (*Gagea artemczukii* Krasnova)

Зірочки богемські (*Gagea bohémica* (Zauschn.) Schult. & Schult. f.)

Зірочки жовті (*Gagea lutea* (L.) Ker Gawl.)

Зірочки золотисті (*Gagea chrysantha* (Jan) Schult. & Schult. f.)

Зірочки маленькі (*Gagea minima* (L.) Ker Gawl.)

Зірочки покривні (*Gagea spathacea* (Hayne) Salisb.)

Зірочки скісні (*Gagea transversalis* (Pall.) Steven.)

Зірочки сумнівні (*Gagea dubia* Terr.)

Зірочки цибулинконосні (*Gagea bulbifera* (Pall.) Salisb.)

Зірочки червонясті (*Gagea liotardii* (Sternb.) Schult. & Schult. f.)

Зірочки Жермени (*Gagea germanae* Grossh.)

Зірочки Гранателлі (*Gagea granatellii* (Parl.) Parl.)

Зірочки приазовські (*Gagea maeotica* Artemcz.)

Зірочки новоасканійські (*Gagea novoascanica* Klokov)

Зірочки подільські (*Gagea podolica* Schult. & Schult. f.)

Зірочки лучні (*Gagea pratensis* (Pers.) Dumort.)

Зірочки низенькі (*Gagea pusilla* (F.W. Schmidt) Sweet)

Зірочки кримські (*Gagea taurica* Steven)

Зірочки сухостепові (*Gagea tesquicola* Krasnova)

Зірочки українські (*Gagea ucrainica* Klokov)

Зірочки волохаті (*Gagea villosa* (M. Bieb.) Sweet)

Зірочки Полідорі (*Gagea polidorii* J.-M. Tison)

Зірочки зернисті (*Gagea granulosa* Turcz.)

Оставник одеський (*Gymnospermium odessanum* (DC.) Takht.)

Підсніжник білосніжний (*Galanthus nivalis* L.)

Підсніжник Ельвеза (*Galanthus elwesii* Hook. f.)

Підсніжник складчастий (*Galanthus plicatus* M. Bieb.)

Пізньоцвіт осінній (*Colchicum autumnale* L.)

Пізньоцвіт піщаний (пізньоцвіт Фоміна) (*Colchicum arenarium* Waldst. & Kit.) = Пізньоцвіт неаполітанський (*Colchicum neapolitanum* (Ten.) Ten.)

Пізньоцвіт тінювий (*Colchicum umbrosum* Steven)

Пізньоцвіт трилистий (*Colchicum triphyllum* Kunze)

Пізньоцвіт анкарський (*Crocus ancyrensis* (Herb.) Maw)

Проліска дволиста (*Scilla bifolia* L.)

Проліска осіння (*Prospero autumnale* (L.) Speta)

Проліска сибірська (*Scilla siberica* Haw.)

Пшінка весняна (*Ficaria verna* Huds.)

Пшінка калюжницелиста (*Ficaria calthifolia* Rchb.)

Рябчик гірський (*Fritillaria montana* Hoppe ex W.D.J. Koch) = Рябчик шаховий підвид шаховий (*Fritillaria meleagris* L. subsp. *meleagris*)

Рябчик малий (*Fritillaria meleagroides* Patrin ex Schult. & Schult. f.)

Рябчик руський (*Fritillaria ruthenica* Wikst.)

Рябчик шаховий (*Fritillaria meleagris* L.)

Ряст вузьколистий (*Corydalis angustifolia* (M. Bieb.) DC.)

Ряст маленький (*Corydalis pumila* (Host) Rchb.)

Ряст Пачоського (*Corydalis paczoskii* N. Busch)

Ряст порожнистий (*Corydalis cava* (L.) Schw. & Körte) = Ряст порожнистий підвид порожнистий (*Corydalis cava* (L.) Schweigg. & Körte subsp. *cava*)

Ряст Маршалла (*Corydalis marschalliana* (Willd.) Pers.) = Ряст порожнистий підвид Маршалла (*Corydalis cava* subsp. *marschalliana* (Willd.) Hayek)

Ряст проміжний (*Corydalis intermedia* (L.) Mèrat)

Ряст щільний (*Corydalis solida* (L.) Clairv.) = Ряст щільний підвид щільний (*Corydalis solida* (L.) Clairv. subsp. *solida*)

Рястка бахромчата (*Ornithogalum fimbriatum* Willd.)

Рястка відігнута (*Ornithogalum refractum* Kit. ex Schltdl.)

Рястка Воронова (*Ornithogalum woronowii* Krasch.)

Рястка гірська (*Ornithogalum oreoides* Zahar.)

Рястка двозначна (*Ornithogalum amphibolum* Zahar.)

Рястка Коха (*Ornithogalum kochii* Parl.) = Рястка прямолиста підвид Коха (*Ornithogalum orthophyllum* subsp. *kochii* (Parl.) Maire & Weiller)

Рястка Гуссона (*Ornithogalum gussonei* Ten.)

Тюльпан Біберштейна (*Tulipa biebersteiniana* Schult. & Schult. f. s.l.)

Тюльпан двоквітковий (*Tulipa biflora* Pall.)

Тюльпан запашний (*Tulipa suaveolens* Roth)

Цикламен коський (*Cyclamen coum* Mill.)

Чередник чотириостюковий (*Rindera tetraspis* Pall.)

Шафран банатський (*Crocus banaticus* J. Gay)

Шафран вузьколистий (*Crocus angustifolius* Weston)

Шафран Гейфеля (*Crocus heuffelianus* Herb.)

Шафран дунайський (*Crocus danubensis* Kernd., Pasche, Randjel. & V. Randjel.)

Шафран кримський (*Crocus tauricus* (Trautv.) Puring)

Шафран Палласа (*Crocus pallasii* Goldb.)

With generous support from East Vättern Scarp Landscape
Biosphere Reserve and Österängen Art Hall

